11.2.2019 MH 4856/2018/

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta (HE 309/2018 vp)

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuslain muuttamisesta

Mika Laakkonen
Ylitarkastaja
Metsähallitus

Lisätietoja maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Valiokunnan kokouksessa ja kalastuslain muuttamisesta koskevassa asiantuntijakuulemisessa 1.2.2019 nousivat esiin Metsähallituksen maastoliikenneluvat perinteisen luonnonkäytön harjoittamiseksi, joihin liittyvien myöntämiskriteereiden osalta valiokuntaan toivottiin toimitettavan lisätietoja.

Maastoliikennelupa perinteisen luonnonkäytön harjoittamiseksi

Metsähallitus käynnisti Ylä-Lapissa kevättalvella 2018 talviaikaisen maastoliikennelupakokeilun perinteisen luonnonkäytön harjoittamisen mahdollistamiseksi sellaiselle ulkopaikkakunnalle muuttaneelle henkilölle, joka on syntynyt ja varttunut Enontekiön, Inarin tai Utsjoen kunnassa, tai on muualla syntynyt, mutta varttunut Enontekiön, Inarin tai Utsjoen kunnassa, ja jonka side luonnonkäyttöön perinteisellä alueella kunnassa on säilynyt.

Metsähallituslain mukaisesti Metsähallituksen tulee turvata saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytykset. Saamelaisista 60% asuu saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella. Saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella asuville saamelaisille ei voida turvata metsästykseen ja kalastukseen liittyviä erityisoikeuksia johtuen ko. toimintoja koskevista säädöksistä. Maastoliikennettä koskevissa säädöksissä tällaisia ehdottomasti rajaavia tekijöitä ei ole, joten Metsähallitus on pyrkinyt mahdollistamaan perinteisen kulttuurin harjoittamisen jatkamisen alueella varttuneille poismuuttaneille tällaisella maastoliikenneluvalla. Linjaus kuitenkin koskee samalla tavalla kaikkia entisiä paikallisia, saamelaisia ei ole eritelty muista vastaavista henkilöistä. Metsähallitus korostaa, että kyseessä on pilotti, joka kestää kevään 2018 ja kevättalvikauden 2019. Pilotista saatavien kokemusten pohjalta Metsähallitus tekee päätökset ko. lupatyypin jatkamisesta ja kehittämisestä tai lopettamisesta.

Ulkopaikkakunnalle muuttaneille enontekiöläisille, inarilaisille ja utsjokelaisille tarkoitetulla lupakokeilulla ei myönnetä laaja-alaisia, paikkakuntalaisten lupiin verrattavia lupia, vaan lupa mahdollistaa rajallisen kulun tarkoin määritellyille henkilön perinteisille kohteille. Pilottikokeilu koskee lumipeitteistä aikaa ja lupa myönnetään vain moottorikelkalla liikkumiseen. Kesäaikaisia lupia ei tämän kokeilun puitteissa myönnetä. Maastoliikennelupa myönnetään vain siihen kuntaan, josta luvanhakija on lähtöisin. Luvassa rajataan käyttöalue sekä mahdollisuuksien mukaan reitit, joille alueelle kuljetaan. Lupa on maksullinen (50 euroa), ja luvan käsittelyajaksi on ilmoitettu 14 vuorokautta.

Perinteisen luonnonkäytön maastoliikenne-lupapilotti keväällä 2018

Myönnetyt luvat

Kunta	Kpl
Enontekiö	22
Inari	5
Utsjoki	10
Yhteensä	**37**

Perinteisen luonnonkäytön maastoliikenneluvista on pidetty saamelaiskäräjälain 9§ mukainen neuvottelu Saamelaiskäräjien kanssa.

Lisätietoja: aluejohtaja Jyrki Tolonen, Metsähallitus, Luontopalvelut Lappi, puh 0206397640, s-posti: jyrki.tolonen@metsa.fi

Kalastus

Kolmen pohjoisen kunnan paikallisten maksuttomien kalastuslupien osalta (kalastuslaki 10§; 1 mom) luvat myönnetään kotikuntalain perusteella. Vastaava tilanne oli myös aiemman kalastuslain aikana (12 §; 19.12.1997/1212), jolloin maksuton lupa kattoi myös lohen- ja taimenennousualueet (jokivedet). Tätä aiemman kalastuslainsäädännön aikana paikkakuntalaisten luvat myönnettiin rajatummalle alueelle. Keskeistä nykyisessä ja aiemmassakin lainsäädännössä on ollut, että kalastajan kotikunta Inari, Enontekiö tai Utsjoki on ollut kriteerinä maksuttomalle kalastusluvalle. Nykyistä kalastuslain 10 §:ä säädettäessä oikeutta ei laajennettu Sodankylän kunnan puolelle Lapin paliskunnan alueelle. Lapin paliskunnan alueella asuvien mahdollinen lisääminen maksuttomien lupien tai lakikäsittelyssä olevien lohen sekä taimenen nousualueiden kausilupien piiriin tarkoittaisi sitä, että vain osalla sodankylän kuntalaisista olisi oikeus lupien saantiin.

Kuntalaisten kalastuslupien osalta kalastusoikeuden laajentaminen kattamaan myös paikkakunnilta poismuuttaneet henkilöt, yllä olevan maastoliikennekokeilun mukaisesti, ei ole kannatettava esitys. Kalastusoikeuden laajentaminen vähentäisi merkittävästi myytävien lyhytaikaisten maksullisten lupien määrää. Lohen- ja taimenen nousualueiden osalta ulkopuolisille myytäviä lupia ei osalla lupa-alueista todennäköisesti jäisi ollenkaan. Muutokselle laajennettaisiin merkittävästi kalastuspainetta ja käytännön luvan myöntämisen suhteen henkilöiden taustan tarkistaminen ja todentaminen olisi vaikeaa. Esimerkiksi saamelaisista osa jäisi edelleen luvituksen ulkopuolelle, jos asumissidettä kolmen pohjoisen kunnan alueelle ei olisi.

Lisätietoja kalastuksen käytäntöjen osalta: erikoissuunnittelija Markku Seppänen, Eräpalvelut, puh. 0206397710, s-posti: markku.seppanen@metsa.fi